

Sprawozdanie z 11 Akademii Dermatologii i Alergologii. Słupsk-Ustka 5 - 8. 02. 2015

Aleksandra Wilkowska, Elżbieta Grubska-Suchanek, Magdalena Lange

W dniach 5 – 8. 02. 2015 roku odbyła się po raz kolejny Akademia Dermatologii i Alergologii zorganizowana przez Sekcję Dermatologiczną Polskiego Towarzystwa Alergologicznego, Katedrę i Klinikę Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Oddział Morski Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego. Akademia tradycyjnie organizowana jest w Ustce i Słupsku i łączy się z obchodami Światowego Dnia Chorego. To już po raz jedenasty z inicjatywy Gdańskiej Kliniki Dermatologicznej, zimą nad polskim morzem, spotkali się wybitni specjaliści w dziedzinie dermatologii, alergologii, pediatrii, chorób wewnętrznych i innych dyscyplin medycyny. Patronat honorowy nad 11.ADA objęli: Ordynariusz Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej, rektorzy Uniwersytetów Medycznych z Gdańska, Łodzi i Wrocławia, krajowi konsultanci ds. dermatologii i alergologii, Prezydium Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku oraz prezydent Słupska, burmistrz Ustki i Starosta Słupski. Podczas konferencji adresowanej tradycyjnie do lekarzy dermatologów, alergologów, pediatrów i lekarzy medycyny rodzinnej istniała możliwość zadawania pytań wykładowcom, dyskusji oraz wymiany poglądów pomiędzy lekarzami różnych specjalności. Akademia była znakomitą okazją do integracji środowiska zajmującego się chorobami alergicznymi i chorobami skóry.

Program 11 Akademii Dermatologii i Alergologii, w której wzięło udział ponad 300 uczestników z kraju i zagranicy, był bardzo bogaty i różnorodny. W ramach Akademii odbyły się **interaktywne warsztaty dotyczące terapii podstawowej atopowego zapalenia skóry, warsztaty dermoskopowe dla początkujących oraz warsztaty medialne poświęcone sztuce prezentacji, 13 sesji naukowo-szkoleniowych** w czasie których przedstawiono **76 prezentacji i wykładów** oraz **dwie sesje podczas których przedstawiono 23 ciekawe przypadki kliniczne**.

Wśród zaproszonych gości był przewodniczący Białoruskiego Towarzystwa Dermatologicznego prof. Uładimir Adaszkiewicz z Witebska, Konsultant Krajowy w dziedzinie alergologii prof. dr hab. med. Barbara Rogala, Konsultant Krajowy w dziedzinie dermatologii prof. dr hab. med. Joanna Maj, oraz liczni profesorowie, kierownicy Klinik Dermatologicznych z Polski i zagranicy.

Otwarcia Jubileuszowej Akademii dokonał JM Rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. nauk medycznych Janusz Moryś oraz Przewodniczący Sekcji Dermatologicznej Polskiego Towarzystwa Alergologicznego i jednocześnie Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego 11ADA prof. dr hab. med. Roman Nowicki (Fig. 1). Podczas tej uroczystości głos zabrali: JE Ordynariusz Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej ks. Bp Edward Dajczak, Konsultant Krajowy w dziedzinie alergologii prof. dr hab. med. Barbara Rogala, Wiceprezydent Miasta Słupska, Sekretarz Urzędu Miasta Ustki oraz Wicestarosta Słupski (Fig. 2 i 3).

Podczas Jubileuszowej Gali Inauguracyjnej prof. Barbara Rogala omówiła historię alergologii. Zwróciła ona uwagę, na to iż pierwsze wzmianki o trudnościach w oddychaniu i ich leczeniu pochodzą z historii Azteków i starożytnych Chin. Co ciekawe, już w starożytnych Indiach podkreślano rolę diety w leczeniu zmian skórnych. Ponadto prof. Rogala podkreśliła, że istotną rolę w rozwoju alergologii odegrało odkrycie IgE, które przyczyniło się do tego, że alergologia stała się ważną dziedziną medycyny doświadczalnej i klinicznej. Prof. Wiesław Makarewicz z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego omówił dzieje Kliniki Dermatologiczno – Syfidiologicznej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, zwracając uwagę na sylwetkę prof. Tadeusza Pawłasa, który był ostatnim kierownikiem Kliniki w Wilnie i założycielem Kliniki Dermatologii i Wenerologii Akademii Medycznej w Gdańsku (Fig. 2). Bardzo ciekawy wykład na temat patofizjologii świądu wygłosił JM Rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. med. Janusz Moryś (Fig. 4). Natomiast prof. Uładzimir Adaszkiwicz w wykładzie „Dermatologia bez granic” zwrócił szczególną uwagę na wieloletnią współpracę dermatologów polskich, białoruskich i litewskich, podkreślając rolę w tym zakresie Gdańskiej Kliniki Dermatologicznej. Uroczyste otwarcie Akademii odbyło się w Filharmonii w Słupsku, gdzie po części oficjalnej odbył się koncert Orkiestry Polskiej Filharmonii Symfonia Baltica pod batutą Bohdana Jarmołowicza, podczas którego solista P. Nowak, wyśmienicie grający na akordeonie, wprowadził gości w znakomity humor, a piękny repertuar pozwolił spędzić wieczór w doskonałym nastroju (Fig. 5).

Sesje naukowe poświęcone były pokrzywce i obrzękowi naczynioruchowemu, atopowemu zapaleniu skóry, chorobom infekcyjnym oraz leczeniu różnych dermatoz. Dużym zainteresowaniem i frekwencją cieszyły się sesje pokazu przypadków klinicznych, które w przeważającej części prezentowane były przez asystentów Kliniki Dermatologii, Wenerologii i Alergologii GUMed. Sesjom tym, jak co roku przewodniczyli prof. Katarzyna Woźniak i prof. Cezary Kowalewski. Przedstawiono szereg niezwykle ciekawych i rzadko występujących jednostek chorobowych, stwarzających trudności diagnostyczne i terapeutyczne.

Sesja „Atopowe Zapalenie Skóry”, która odbyła się w Hotelu Grand Lubicz, zgromadziła niemal 200 słuchaczy (Fig. 6). Dr B. Nedoszytko przedstawił najnowsze doniesienia dotyczące zaburzeń mechanizmów odporności nieswoistej w AZS, wynikające z obniżenia ekspresji receptorów rozpoznających wzorce bakteryjne oraz mutacji prowadzących do spadku ilości w naskórku inhibitorów proteaz, filagryny oraz klaudyny. Prof. Z. Bartuzi zwrócił uwagę na problem nadwrażliwości pokarmowej w AZS w kontekście diagnostyki i leczenia. Podkreślił on, iż leczenie dietą przynosi korzyści tylko u niewielkiej liczby chorych. Dr hab. W. Barańska-Rybak przedstawiła najnowsze doniesienia dotyczące problemu kolonizacji chorych z AZS pozaszpitalnymi szczepami MRSA. Dużo uwagi poświęcono aktualnym wytycznym terapeutycznym AZS w różnych grupach wiekowych w ramach brawurowych wykładów prof. R. Nowickiego oraz prof. M. Kaczmarskiego.

Kolejna sesja „Oblicza atopii” obejmowała 5 wykładów, w których prelegenci przedstawili różną manifestację chorób alergicznych, głównie IgE-zależnych. Dominowały problemy dermatologiczne i

laryngologiczne. W jednym z wykładów prof. J. Kruszewski podkreślił potrzebę upowszechnienia wiedzy o anafilaksji. Dzięki edukacji społeczeństwa dotyczącej czynników sprawczych i objawów reakcji anafilaktycznych, istnieje szansa na szybsze i skuteczniejsze leczenie tych zagrażających życiu reakcji..

Ogromnym zainteresowaniem uczestników konferencji cieszyła się sesja „Terapia”. Prof. M. Majkowicz podkreślił rolę wsparcia psychologicznego u pacjentów z chorobami skóry. Zaznaczył iż ważną rolę w grupie oddziaływań psychoterapii odgrywa Racjonalna Terapia Zachowania (RTZ), w której korygujemy myśli i przekonania według zasad zdrowego myślenia, przez co zmieniamy nasze emocje w trudnych sytuacjach życiowych, w tym również w chorobach skóry. Prof. R. Kaliszan pokreślił rolę różnych związków biologicznych w leczeniu wielu chorób. Omówił też wyniki badań nad wpływem wydzieliny z odwłoka konika polnego na gojenie się ran. Prof. M. Sznitowska omówiła problemy związane z zastosowaniem witamin w preparatach recepturowych, podkreślając iż dopiero od niedawna farmaceuta może korzystać z koncentratów witamin jako substancji *pro receptura*. Prof. Z. Adamski przedstawił rolę leków biologicznych w leczeniu łuszczycy i łuszczycowego zapalenia stawów, zwracając uwagę, że leki te stały się alternatywą leczenia w przypadkach nie reagujących na konwencjonalne metody leczenia. Dr hab. med. A. Pietrzak omówiła możliwości stosowania leków biologicznych u dzieci z łuszczycą. O znaczeniu leków biologicznych w leczeniu chorób alergicznych skóry mówił prof. W. Silny, który podkreślił, że leki te znalazły praktyczne zastosowanie tylko w dwóch dermatozach alergicznych: pokrzywce i atopowym zapaleniu skóry. Temat terapii biologicznej kontynuowali dr med. I. Damps-Konstańska, omawiająca własne doświadczenia w leczeniu omalizumabem chorych na ciężką alergiczną astmę oraz prof. B. Panaszek, który zwrócił uwagę plejotropowe działanie tego leku. W sesji „Terapia” przedstawiono również najnowsze doniesienia dotyczące leczenia wielu niealergiczych schorzeń skóry. Dr hab. Rafał Czajkowski odpowiedział na pytanie jak leczyć bielactwo nabyte, a dr hab. Wojciech Baran przedstawił algorytmy terapeutyczne twardziny ograniczonej. Następnie dr hab. Magdalena Lange omówiła aktualne rekomendacje ekspertów, dotyczące leczenia mastocytozy skóry, zaś prof. Romuald Maleszka przedstawił praktyczne zasady leczenia grzybic powierzchownych.

Dużym także zainteresowaniem cieszyła się sesja „Jak zachować młodość?”, podczas której wykładowcy omawiali wyniki najnowszych badań, dotyczących własnych możliwości organizmu do spowolnienia procesów starzenia. Zwracali również uwagę na działanie antybakteryjne, przeciwzapalne i przeciwnowotworowe substancji pochodzenia naturalnego. Podkreślano także istotny wpływ diety, stylu życia oraz aktywności fizycznej na procesy starzenia. Prof. R. Nowicki w wykładzie „Jak spowalniać starzenie skóry?” omówił zmiany zachodzące w skórze w przebiegu procesu starzenia oraz rolę prawidłowej pielęgnacji skóry w przywracaniu prawidłowego jej nawilżenia i elastyczności. Zwrócił też uwagę, że nadmierna ekspozycja na promieniowanie UV przyspiesza proces starzenia skóry. W dalszej kolejności prof. R. Olszański omówił bezpieczeństwo stosowania i reakcje niepożądane po stosowaniu

wypełniaczy. W sesji tej było też doniesienie na temat działania przeciwnowotworowego oleju z wątroby rekina zawierającego 1-O-alkiloglicerole.

W sesji poświęconej pokrzywce i obrzękowi naczynioruchowemu, pod przewodnictwem prof. Barbary Rogali i prof. Jerzego Kruszewskiego usłyszeliśmy 7 wykładów. Na wstępie gospodarz spotkania, prof. Roman Nowicki omówił ogólne zasady rozpoznawania pokrzywki, podkreślając najważniejszą rolę szczegółowego wywiadu w ustalaniu przyczyn schorzenia. Prelegent przedstawił również diagnostykę różnicową oraz aktualny algorytm leczenia pokrzywki. Gość konferencji, prof. Clive Grattan z Londynu przedstawił najważniejsze przyczyny, czynniki wywołujące oraz zaostrzające pokrzywkę, zwracając uwagę na możliwość współistnienia różnych przyczyn u jednego pacjenta, co znacznie utrudnia skuteczną terapię (Fig. 7). Prof. J. Kruszewski omówił najważniejsze mediatory anafilaksji oraz mechanizmy receptorowe kontrolujące degranulację komórek tucznych. Podkreślił szczególną rolę czynnika PAF w groźnych dla życia epizodach reakcji anafilaktycznych na niektóre pokarmy i użądlenia owadów błonkoskrzydłych. Prof. Barbara Rogala, konsultant krajowy w dziedzinie alergologii, omówiła zagadnienia dotyczące współistnienia pokrzywki przewlekłej z chorobami autoimmunologicznymi tarczycy. W kolejnym wykładzie prof. Alicja Kasperska-Zajac z Katowic podzieliła się własnymi doświadczeniami na temat skuteczności przeciwciała monoklonalnego anty-IgE (omalizumabu) w leczeniu przewlekłej pokrzywki. U 6 z 9 chorych z różnymi fenotypami tej choroby, u których dotychczasowe standardowe i ponadstandardowe leczenie było nieskuteczne, udało się uzyskać pełną remisję zmian skórnych już w ciągu kilku dni od podania pierwszej dawki leku. Prof. Bernard Panaszek z Wrocławia przedstawił aktualną klasyfikację oraz nowe poglądy na temat rozpoznawania i leczenia izolowanego obrzęku naczynioruchowego. Podkreślił on złożony patomechanizm i rolę innych niż histamina mediatorów (czynnik Hagemana, dopełniacz, bradykinina, plazmina) w patogenezie obrzęku naczynioruchowego. Prelegent omówił szeroko izolowany obrzęk naczynioruchowy związany z wrodzoną lub nabytą patologią inhibitora pierwszego składnika komplementu (C1-INH), przedstawiając nowe możliwości terapeutyczne z zastosowaniem preparatów blokujących receptor dla bradykininy. W kolejnym wykładzie prof. Magdalena Czarnecka-Operacz podsumowała najważniejsze dane z najnowszego konsensusu leczenia pokrzywki. Usłyszeliśmy o trzech podstawowych krokach leczenia objawowego oraz dużych nadziejach związanych z zastosowaniem omalizumabu.

Sesja „Co dermatolog wiedzieć powinien?” obejmowała 9 wykładów, w których przedstawiono wiele problemów z pogranicza dermatologii. Poruszane w sesji zagadnienia to alergia pokarmowa, związek łuszczycy z zaburzeniami ogólnoustrojowymi, zmiany skórne po przeszczepach narządowych, rola komórek macierzystych w regeneracji ubytków skóry, choroby IgG4 – zależne. Prof. Katarzyna Woźniak przedstawiła bardzo interesujący wykład na temat chorób pęcherzowych mediowanych IgA. Sesję zakończył prof. Roman Nowicki podsumowując aktualne dane na temat terapii miejscowej trądziku.

W sesji „Dermatologia bez granic” profesorowie z Białorusi zaprezentowali specjalnie przygotowane referaty na temat kiły układu sercowo-naczyniowego, trądziku różowatego oraz chorób alergicznych u dzieci w rejonie Grodna.

W sesji w zatytułowanej „Co nowego?” prof. Magdalena Czarnecka-Operacz, zwróciła uwagę na możliwości zastosowania brokera IL-4 i IL-13 (dupilumabu) oraz miejscowych inhibitorów fosfodiesterazy w leczeniu AZS. W kolejnym wykładzie prof. Jan Lubiński z PUM w Szczecinie przedstawił rolę antygenu BRCA1/2 we wczesnej diagnostyce ryzyka raka piersi oraz omówił wyniki badań wielośrodkowych oceniających redukcję ryzyka zgonu z powodu raka jajnika. Prof. Małgorzata Sokołowska-Wojdyło zaprezentowała najnowsze dane na temat czynników promujących rozwój Mycosis fungoides. Pomimo licznych badań, ciągle niewiele wiemy na temat przyczyn różnorodnego obrazu klinicznego oraz czynników decydujących o stabilności/progresji MF u poszczególnych chorych. Dr hab. Aneta Szczerkowska-Dobosz podsumowała aktualne dane na temat patogenezы łuszczycy, podkreślając odrębności genetyczne, epidemiologiczne i kliniczne łuszczycy typu I i typu II. W kolejnym wykładzie prof. Michał Kurek z Zakładu Alergologii Klinicznej PAM omówił problemy, wynikające ze stosowania nieprawidłowej terminologii alergologicznej oraz zwrócił uwagę na potrzebę weryfikacji przez środowisko alergologiczne metod leczniczych i diagnostycznych niepotwierdzonych naukowo. Na zakończenie sesji prof. Cezary Kowalewski przedstawił molekularny mechanizm alergicznego wyprysku kontaktowego.

Ostatnia sesja konferencji 11ADA dotyczyła problematyki infekcji bakteryjnych. Dr A. Samet przedstawił interesujący wykład na temat biofilmu bakteryjnego skóry, który stanowi istotny czynnik stymulujący układ immunologiczny człowieka oraz spełnia rolę ochronną przed kolonizacją patogenami. Prelegent zwrócił uwagę na fakt, że tworzenie biofilmu bakteryjnego jest jedną z przyczyn trudności w leczeniu ran przewlekłych. Zespół dr A. Sameta zaprezentował również ciekawe przypadki kliniczne takie jak: nekrotyczne zapalenie powięzi, mnogie ropnie gruczołu piersiowego oraz zakażenie szpitalne zatok szczękowych wieloopornym szczepem *Staphylococcus hominis*.

Ostatniego dnia w ramach obchodów Światowego Dnia Chorego w Ratuszu Miejskim w Ustce odbyła się sesja na której JE ks. abp T. Gocłowski podzielił się swoimi refleksjami z pobytów w charakterze pacjenta w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Omawiano również znaczenie opieki hospicyjnej. Prezes Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku dr Roman Budziński odpowiedział na aktualne pytanie: po co lekarzowi sumienie?

Uczestnicy 11ADA uzyskali 26 punktów edukacyjnych potwierdzonych pamiątkowymi certyfikatami. Akademia Dermatologii i Alergologii była również okazją do wymiany poglądów dotyczących patogenezы, diagnostyki i terapii pomiędzy lekarzami różnych specjalności zajmujących się leczeniem szerokiego spektrum chorób skóry, ze szczególnym uwzględnieniem chorób alergicznych (Fig. 8). Dyskusje odbywały podczas sesji, w kularach zjazdu oraz w trakcie wieczornych spotkań połączonych ze śpiewaniem szant i wieczoru kapitańskiego. Tradycyjnie z lekkim niedosytem i żalem

związany z zakończeniem tego czterodniowego interdyscyplinarnego spotkania zarówno Wykładowcy jak i Słuchacze umawiali się już na kolejną 12 edycję Akademii Dermatologii i Alergologii, która rozpocznie się 5 lutego 2016 r. www.ekonferencje.pl/12ADA.